

Список використаних джерел

1. Стаднік Г. В. ДВС: новий статус та законодавчі новації. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2011. № 3. С. 5–9.
2. Клименко О. С. Адміністративно-правове регулювання діяльності державної виконавчої служби щодо примусового виконання рішень майнового характеру : автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Дніпропетровськ, 2011. 21 с.
3. Бабич В. А. Державна виконавча служба: правова природа та перспективи реформування. *Адвокат*. 2012. № 1. С. 25–28.
4. Крупнова Л. Значення принципу законності в Діяльності Державної виконавчої служби України. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2013. № 1. С. 69–74.
5. Клименко О. С. Принципи діяльності Державної виконавчої служби України з примусового виконання рішень судів та інших юрисдикційних органів. *Право і суспільство*. 2010. № 2. С. 79–85.
6. Державна виконавча служба : звіт про результати роботи у I півріччі 2018 року. URL: file://localhost/Users/nastia.krupa/Downloads/bmju_2018_7_9.pdf.
7. Державна виконавча служба презентувала результати роботи у першому півріччі 2019 року. *Міністерство юстиції*. URL: <https://minjust.gov.ua/news/ministry/derjavna-vikonavcha-slujba-prezentovala-rezultati-roboti-u-pershomu-pivrichchi-2019-roku>.

Голобутовський Роман Зіновійович
доцент кафедри загальноправових дисциплін,
кандидат юридичних наук, доцент

Оболенцева Яніна Михайлівна
студентка юридичного факультету

*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

**ПРИНЦИПИ АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДОЧИНСТВА:
ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ**

На сучасному етапі розвитку нашої держави пріоритетним напрямом є відповідність європейським стандартам правової держави, у якій права і свободи людини і громадянина є найвищою соціальною цінністю. Зокрема, Україна фокусує свою увагу на реформуванні судової гілки влади. Судова система є однією із ключових інститутів, що здійснює охорону конституційного ладу й забезпечує правопорядок у державі, пріоритетом діяльності якої є чесність, справедливість, людяність і верховенство права. Наведені положення закріплені у чинному законодавстві як керівні засади функціонування адміністративних судів. Саме принципи адміністративного судочинства втілюють ті цінності, на яких ґрунтується їх реалізація. Принципи діють у певній сукупності, тому що об'єднані єдиною метою – забезпечення належного розгляду адміністративної справи з дотриманням прав і свобод всіх учасників процесу.

Питанню щодо дослідження принципів адміністративного судочинства приділяли увагу такі науковці: В. Авер'янов, О. Бандурка, В. Бевзенко, А. Берлач, Ю. Битяк, А. Колодій, А. Комзюк, Р. Мельник та інші.

Розглядати правозахисну природу адміністративної юстиції неможливо без виокремлення принципів адміністративного судочинства, які становлять врегульований спеціальними адміністративно-процесуальними нормами порядок діяльності адміністративних судів щодо послідовного розгляду та вирішення адміністративних спорів певної категорії. Принципи адміністративного судочинства – це базисні, первісні засади його існування, які опосередковують закономірність такого існування і взаємний зв'язок цього явища з іншими правозахисними явищами [1].

Принципи адміністративного судочинства становлять найбільшу кількісну групу принципів адміністративної юстиції. У ч. 3 ст. 2 Кодексу адміністративного судочинства України закріплено основні принципи здійснення правосуддя у адміністративних судах, зокрема: верховенство права; рівність усіх учасників судового процесу перед законом і судом; гласність і відкритість судового процесу та його повне фіксування технічними засобами; змагальність сторін, диспозитивність та офіційне з'ясування всіх обставин у справі; обов'язковість судового рішення; забезпечення права на

апеляційний перегляд справи; забезпечення права на касаційне оскарження судового рішення у випадках, визначених законом; розумність строків розгляду справи судом; неприпустимість зловживання процесуальними правами; відшкодування судових витрат фізичних та юридичних осіб, на користь яких ухвалене судове рішення [2].

Як слушно наголошує С. Бондарчук, принципи сприяють правильному пізнанню та застосуванню адміністративно-процесуальних норм, є основою для законодавчої практики, підготовки, розроблення і прийняття відповідних їм за змістом правових норм та подальшого їх удосконалення, характеризують суть та значення права як регулятора суспільних відносин у галузі здійснення правосуддя в адміністративних справах, його соціальну цінність. До характерних властивостей принципів адміністративного судочинства на думку науковця належать: ідейна спрямованість; формальна визначеність; демократичність; дієвість; автономність; системність [3, с. 15].

Автори підручника «Адміністративне судочинство» під принципами судочинства визначають основні правила розгляду, вирішення судових спорів, які мають зовнішній вираз у нормах процесуальних кодексів. Принципи адміністративного судочинства є основними, вихідними, спрямовуючими положеннями, засадами його функціонування. Принципи адміністративного судочинства є гарантіями реалізації завдань судочинства, так і гарантіями дотримання процесуальної форми захисту [4, с. 87–88]. Принципи адміністративного судочинства, що закріплені в КАСУ, є нормами прямої дії.

Принципи адміністративного судочинства можна класифікувати за такими критеріями: за сферою поширення – загальноправові, галузеві, міжгалузеві; за способом нормативного закріплення – принципи, закріплені в Конституції України або в інших нормативно-правових актах і принципи, які реалізуються в судовій практиці і виводяться із положень законодавства про адміністративне судочинство; за об'єктом впливу – принципи, які визначають процесуально-правову діяльність адміністративного суду і принципи, які визначають процесуальну діяльність осіб, які беруть участь у справі (сторін, третіх осіб, представників сторін і третіх осіб); за предметом правового регулювання: принципи організації правосуддя (судоустрою і судочинства), а також функціональні (принципи процесуальної діяльності – судочинства); принципи, які визначають зміст процесуальної діяльності (офіційне з'ясування всіх обставин справи, диспозитивність, змагальність тощо); принципи, які визначають процесуальну форму виконання процесуальних дій (гласність, відкритість) [5, с. 407]. Наведена класифікація дозволяє уникнути протиріч у термінології і дозволяє належним чином сприймати особливості адміністративно-процесуального законодавства

Практичне значення принципів полягає в тому, що їх втілення у судочинство надає йому якості правосуддя і навпаки – ігнорування веде до порушення права на судовий захист і, як правило, до неправосудності рішень [6].

Отже, принципи є гарантіями реалізації завдань адміністративного судочинства. Головна функція принципів полягає у захисті прав і свобод людини і громадянина в Україні та виконанні обов'язків усіма учасниками адміністративного процесу. Вони набувають значення загальних правил поведінки, які мають загальнообов'язковий характер, під час здійснення правосуддя на сучасному етапі його реформування.

Список використаних джерел

1. Кодекс адміністративного судочинства України... по правах громадянина. *Урядовий кур'єр*. 13 липня 2006 р.
2. Кодекс адміністративного судочинства України : Закон України від 06.07.2005 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2005. № 35-36, № 37. Ст. 446.
3. Бондарчук С. А. Принципи адміністративного судочинства України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2011. 18 с.
4. Коломоєць Т. О. Адміністративне судочинство : підручник / за заг. ред. Т. О. Коломоєць. Київ : Істина, 2009. 256 с.
5. Потапенко С. В. Система принципів адміністративного процесу України та проблеми їх класифікації. *Форум права*. 2010. № 2. С. 403–408.
6. Стефанюк В. С. Судовий адміністративний процес. Харків : Консум, 2003.